

Политичка партија ЛЕВИЦА
бул. „Јане Сандански“ бр. 113-А/4; Општина Аеродром – 1000 Скопје
Трансакциска с-ка: 300000004515386 – Комерцијална банка
ЕДБ: 4044016512070 | ЕМБС: 7108192
www.levica.mk | contact@levica.mk | тел. 075/375-729

И Т Н О !

Д О: АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ

* **СОВЕТ НА АВМУ** – ЗА ПРЕТСЕДАТЕЛ: Г. ЛАЗО ПЕТРУШЕВСКИ И ЗА СИТЕ ЧЛЕНОВИ

* **ДИРЕКТОР: ЗОРАН ТРАЈЧЕВСКИ (ЛИЧНО НА РАКА!)**

ул. „Македонија“ бр. 38 (Палата „Панко Брашнар“ – 1000 Скопје

contact@avmu.mk | тел. 02/3103-400 | www.avmu.mk

П О Д Н О С И Т Е Л: ПОЛИТИЧКА ПАРТИЈА ЛЕВИЦА

[ВО СВОЈСТВО НА ОПОЗИЦИСКА ПАРЛАМЕНТАРНА ПОЛИТИЧКА ПАРТИЈА]

бул. „Јане Сандански“ бр. 113-А/4 – о. Аеродром, 1000 Скопје

ЕМБС: 7108192 | ЕДБ: 4044016512070

Трансакциска с-ка: 300000004515386 – Комерцијална банка

www.levica.mk | contact@levica.mk | тел. 075/375-729

В Р С К А: НАЦРТ-УПАТСТВО ЗА РАДИОДИФУЗЕРИ – ВАШ БР. 01-1327/1 (20.03.2024)

Врз основа на членот 24 од *Уставот на Република Македонија* (1991); чл. 3, ст. 1 од *Законот за постапување по претставки и предлози* (Сл. весник на РМ бр. 82/2008 и 56/09, 13/13, 156/15, 193/15); чл. 2, ст. 1, чл. 4, ст. 1, ал. 1 и 8, чл. 14 и чл. 138 од *Законот за општата управна постапка* (Сл. весник на РМ бр. 124/2015 и 65/18); како и Вашиот циркуларен мејл од 20 март 2024 година, со наслов *Покана за учество на јавна расправа за Нацрт-Упатство за радиодифузерите за Претседателските и Парламентарните избори 2024*, до Вас – како надлежен орган – ја поднесуваме оваа писмена

П Р Е Т С Т А В К А

ПРИГОВОР СО ВОНСУДСКА ОПОМЕНА ПРЕД ТУЖБА

(РЕАКЦИЈА НА ПРЕДЛОГОТ И ПРАВНО МИСЛЕЊЕ)

Почитувани,

Како опозициона парламентарна политичка партија реагираме по повод Нацртот на новото Ваше скандалозно *Упатство за радиодифузерите за Претседателските и Парламентарните избори 2024* (од 20.03.2024 год.) во врска со произволното и противправно толкување на законските одредби од *Изборниот законик* – и тоа во следново:

1. Правно и номотехнички е невозможно да се донесе едно единствено Упатство за два одделни и сосем различни изборни процеса [!?] – бидејќи станува збор за квалитативно и суштински различни избори (Претседателски и Парламентарни), кои немаат ништо заедничко, освен што се преклопуваат неколку дена од изборната кампања! Бидејќи за *Претседателските избори* важи мнозински систем, со уставен цензус и два круга на гласање во една изборна единица; а за *Парламентарните избори* важи пропорционален изборен систем, со Д’онтов модел на пресметка на мандатите, без никаков цензус и еден круг на гласање во шест изборни единици – Вие сте морале да донесете **две одделни упатства за радиодифузерите** и платеното политичко рекламирање (ППР): едно за Претседателските избори 2024, а друго за Парламентарните избори 2024 – како што, впрочем, и претседателот на Собранието *ex lege* ги распишал со две одделни решенија, а не со истото.
2. Дополнителен аргумент е што за овие избори важат и **различни законски принципи** за избалансирано покривање на изборниот процес од страна на радиодифузерите и медиумите, и тоа: за *Претседателските избори* важи неприкосновениот принцип на еднаквост на сите кандидати [изрично стипулиран во членот 75-а, став 1, точка а) од Изборниот законик];¹ додека, пак, за *Парламентарните избори* важи принципот на пропорционалност според бројот на потврдените листи на кандидати за пратеници [чл. 75-а, ст. 1, т. б) од ИЗ]!
Argumentum a fortiori, веќе има и воспоставен претходен **правен преседан** (англ. Case law) на минатите *Претседателски избори 2019*, кога тројцата тогашни кандидати за претседател на Републиката делеа подеднакви делови од рекламниот колач и од буџетските финансиски средства предвидени за ППР – што е сосем исправно, законски и коректно.

¹ „Учесниците во изборната кампања имаат право на рамноправен пристап и под еднакви услови да ги користат сите видови на политичка пропаганда, известување и други облици на пропаганда чија цел е да се влијае на одлуката на избирачите при гласањето“ [чл. 70, ст. 2 од Изборниот законик].

3. Одредбата од **членот 75-ѓ, став 1 на Изборниот законик**,² на која се повикувате како законски основ во преамбулата на Вашето контроверзно *Нацрт-Упатство*, е неприменлива за овие конкретни Претседателски избори 2024! Ова од причина што од вкупно седуммината потврдени претседателски кандидати, дури шестмина (со исклучок на Гордана Силјановска-Давкова, која поднела кандидатура со пратенички потписи) имаат стекнат законски статус и **правен третман на независни кандидати**, согласно Изборниот законик: „*Независен кандидат* е кандидат за избор на претседател на Републиката, пратеник, градоначалник или член на совет кој е поддржан од група избирачи“ (чл. 2, ст. 1, ал. 7 од ИЗ)!!!

Оттука, ако се повикувате на посочениот чл. 75-ѓ, ст. 1, на кој апсолутно НИКАКО не смеете да се повикате *in concreto*, бидејќи истиот стриктно фигурира со терминот „**партии**“ (а не „независни кандидати“) – сите овие шестмина независни претседателски кандидати: Стево Пендаровски, Бујар Османи, Арбен Таравари, Билјана Ванковска-Цветковска, Максим Димитриевски и Стевчо Јакимовски би требало да ги ставите во последната, четврта група (!?) и да делат само 30 секунди во етерот – што е апсурд, сам по себе!

4. Дотолку повеќе, и во самите Решенија од ДИК исправно стои формулацијата дека тие се поддржани од **група-граѓани**, а не од партии! Оттука, политичката поддршка е едно, но стриктната и прецизна правна формулација со која оперира законот е нешто сосема друго и таа треба дословно да се почитува, како императивна *ius cogens*

² Членот 75-ѓ, ст. 1 гласи: „За време на изборната кампања и во првиот и во вториот круг на гласање, радиодифузерите кои ги покриваат изборите можат да емитуваат вкупно девет минути и триесет секунди дополнително време за рекламирање на реален час емитувана програма исклучиво наменети за платено политичко рекламирање, од кои:

- за двете најголеми политички партии од позицијата кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови можат да одвојат најмногу четири минути кои се распределуваат по претходен писмен договор;

- за двете најголеми политички партии во опозиција кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови можат да одвојат најмногу четири минути кои се распределуваат по претходен писмен договор;

- за политичките партии во Собранието на Република Македонија кои на последните избори за пратеници не освоиле доволно пратеници да формираат пратеничка група можат да одвојат една минута која се распределува по претходен писмен договор; и

- за политичките партии кои не се застапени во Собранието на Република Македонија или кандидати можат да одвојат триесет секунди кои се распределуваат по претходен писмен договор“!

норма. Затоа збунува и Вашата тотално погрешна интерпретација од точка 11 на Нацрт-Упатството, во која велите дека: „Како нарачателите на рекламирањето за Претседателските избори треба да се наведат имињата на кандидатите за претседател... и покрај тоа што договорите за емитување ППР со радиодифузерите ќе ги склучуваат партиите што ги поддржуваат“!?

Дали тоа Вие господа не терате да правиме **тешко кривично дело „Злоупотреба на средствата за финансирање изборна кампања“** (казниво по чл. 165-а од *Кривичниот законик*),³ за кое ми е запретена затворска казна од најмалку пет години!? Како, побогу, е можно при постоење на ЕДБ и посебна изборна жиро сметка наменета исклучиво за кандидатот,⁴ од која тој по сила на закон МОРА да ги врши сите

³ Членот 165-а [**Злоупотреба на средствата за финансирање на изборната кампања**] од Глава XVI [*Кривични дела против изборите и гласањето*] на Посебниот дел на Кривичниот законик гласи: „(1) Организатор на изборната кампања кој со непријавување на изворот на финансии на изборната кампања, со спречување на надзорот над трошењето на планираните средства, со неподнесување на финансиски извештај за потрошените средства, со пречекорување на законските ограничувања на средствата дозволени за изборна кампања, со користење на недозволени средства за изборната кампања, со исплати спротивни на кампањата за финансирање на кампањата или на друг начин го злоупотреби своето со закон определено овластување како организатор на кампањата, ќе се казни со затвор од најмалку пет години.

(2) Со казната од ставот (1) на овој член ќе се казни одговорно лице во правно лице кое нема да пријави донации и други средства за финансирање на изборна кампања, ќе го спречи надзорот над финансирањето или помагањето на друг начин на изборна кампања, нема да поднесе финансиски извештај или ќе даде лажни или непотполни податоци за дадени донации и други средства, ќе ги пречекори законските ограничувања на средствата дозволени за изборна кампања, ќе обезбеди недозволени средства за изборна кампања, ќе исплати средства спротивно на намената за финансирање на кампањата или на друг начин ќе го злоупотреби своето овластување определено со закон.

(3) Тој што спротивно на ограничувањата определени со закон тајно ќе донира за туѓа изборна кампања или кампања за избори во кои самиот учествува со износ кој во поголема вредност го надминува законскиот максимум, ќе се казни со парична казна или затвор до три години.

(4) Ако делото од овој член го стори правно лице, ќе се казни со парична казна.

(5) Незаконски обезбедените средства се конфискуваат“.

Чл. 165-б на КЗ [**Задолжително изрекување на казната забрана за вршење на професија, дејност или должност**] вели: „За кривичните дела од членовите 158 до 165-а на овој законик судот ќе му изрече на сторителот забрана за вршење на професија, дејност или должност под условите од членот 38-б од овој законик“.

Чл. 165-в на КЗ [**Задолжително изрекување на казната забрана за користење на средства за финансирање на политички партии**] вели: „За кривичните дела од членовите 158 до 165-а на овој законик, судот ќе му изрече на сторителот забрана за користење на средства за финансирање на политички партии под условите од членот 96-в став (1) на овој законик“

⁴ „Заради прибирање на средства за финансирање на изборната кампања, политичката партија, коалиција, носителот на независна листа од група избирачи, односно лица кои имаат намера да се кандидираат, пред надлежниот орган задолжително обезбедуваат ЕДБ со назнака за изборна кампања и кај носител на платен промет во Република Македонија отвораат трансакциска сметка

уплати и исплати во врска со кампањата – вие, со подзаконски акт, да нè терате, спротивно на закон и на здрав разум, да плаќаме и да склучуваме договори од нашата партиска сметка за друг „независен кандидат“, кога тоа изрично ни е забрането и истото е казниво по закон!⁵

Дали има некој писмен правник во Вашите служби да Ве посветува дека ова е надвор од секаква здрава логика, но и надвор од законот (лат. *contra legem*) – при постоење на посебна сметка на кандидатот, партијата да склучува договори со медиумите [!], кога истата нема и не може да има признаен правен статус на „Учесник во изборната кампања“⁶ на *Претседателските избори 2024* [туку само на Парламентарните]!

5. И конечно, имате [не]намерна грешка и при вака поставената **распределба на минутајата** која законски ни следува. Впрочем, исто како и на претходните *Локални избори 2021* кога се обидовте да протуркате слично вакво контроверзно Упатство, па потоа ретериравте – Ве известуваме дека единствени две партии кои го исполнуваат овој експлицитен законски услов е Политичката партија ЛЕВИЦА (со 2 пратеника) и Политичката партија ДПА – Демократска партија на Албанците (со 1 пратеник) коишто на последните предвремени *Парламентарни избори 2020* настапуваа самостојно, како засебни ентитети и правни субјекти, и освоија под пет мандати – колку што, според чл. 33, ст. 2 од Деловникот на Собранието на РМ, треба за основање на пратеничка група!

Значи, не може **Арбен Таравари**, кој има раскол во партијата Алијанса на Албанците и чишто пратеници гласаа за избор на оваа Влада, каде што партијата АА има дури тројца актуелни министри –

со назнака за изборна кампања и истите не може да се користат за друга намена“ [чл. 71, ст. 1 од ИЗ].

„Кога трансакциска сметка е отворена од страна на носителот на независната листа од група избирачи, односно лицата кои имаат намера да се кандидираат, потписник на трансакциска сметка е носителот на независната листа или лице овластено од него“ [чл. 71, ст. 5 од ИЗ].

„Сите средства наменети за финансирање на изборната кампања се уплатуваат на трансакциската сметка од ставот (1) на овој член и сите трошоци за кампањата исклучиво ќе се покријат од средствата на таа сметка“ [чл. 71, ст. 10 од ИЗ].

⁵ „Политичката партија може да врши пренос од трансакциската сметка од ставот 1 на овој член само на основната трансакциска сметка на политичката партија“ [чл. 71, ст. 7 од ИЗ].

⁶ „Учесник во изборна кампања“ е овластено лице од политичка партија, коалиција или група избирачи кои ја организираат изборната кампања“ [чл. 2, ст. 1, ал. 14 од ИЗ].

вие, спротивно на законските дефиниции, да го третирате како „опозиција“⁷ и истиот да дели колач во втората група за ППР; а ниту пак може **Стевчо Јакимовски**, чијшто единствен пратеник од ГРОМ – Љупчо Пренцов делува во пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ и Коалицијата „Обнова на Македонија“⁸ (потпишан под реден број 44) своеволно и илегално да го „шверцате“ и да го класифицирате во третата група за ППР, која е загарантирана за партии кои немаат свои пратенички групи во Собранието на РМ – узурпирајќи ни го, на тој начин, и онака малото време за медимско рекламирање!

Надминувањето на оваа незаконска ситуација во која сакате да не втурнете ја гледаме во следново:

- Да донесете **две одделни упатства** за радиодифузери, во кој за Претседателските избори вкупното време на ППР од 9:30 минути ќе го поделите рамноправно на сите 7 кандидати (*по 81,5 секунди за секој поединечно);
- Во второто Упатство за Парламентарните избори стручно, законски и **правилно да ја пресметате минутажа** за ППР, за минутите/секундите кои ни следуваат во сите „четири пакети“, за да не мораме пак вака писмено да интервенираме по којзнае кој пат.

*

НАПОМЕНА: Со надеж дека овојпат ќе најдеме на професионалност и разбирање од Ваша страна, стоиме на располагање за дополнителни правни консултации на темава. Во спотивно, доколку не најдеме на корегирање на Вашето постапување согласно законот, Ве известуваме дека – како директно оштетена странка во значителен [милионски] износ – ќе бидеме принудени против Вас да ги преземеме следниве правни постапки, средства и дејствија:

- 1) Поднесување итна **Претставка / Иницијатива за заштита на уставноста и законитоста** против *Упатството за радиодифузери на АВМУ* пред Уставниот суд на РМ, со барање за изрекување „времена мерка“ и носење

⁷ „Опозицијата“ ја сочинуваат политичките партии во опозиција кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови“ [чл. 2, ст. 1, ал. 10 од ИЗ].

⁸ „Коалиција“ е здружување врз основа на договор на две или повеќе регистрирани политички партии за заедничко настапување за време на одржување на избори“ [чл. 2, ст. 1, ал. 12 од ИЗ].

- поединечно Решение за запирање на извршувањето на сите поединечни акти и дејствија кои од него произлегуваат;
- 2) Поднесување **Предлог за изрекување привремена мерка** за судска забрана на исплата на буџетското финансирање на сите учесници во изборниот процес, сè до конечното разрешување на ова правно прашање – пред стварно и месно надлежниот основен суд;
 - 3) Поднесување **кривични пријави за „Злоупотреба на службената положба и овластување“** против сите членови на ДИК и АВМУ + членови на Советот на АВМУ + Директорот на АВМУ, т.е. раководителите во АВМУ поименично – до Основното јавно обвинителство Скопје или ОЈО за гонење на организиран криминал и корупција [сторена од службени лица]; и
 - 4) Поднесување **граѓанска тужба за оштета во имотен облигационен спор** против сите одговорни службени лица (по име и презиме) кои ќе гласаат за носењето на ваквото противзаконито Упатство, со барање за елективна солидарна одговорност за надомест на материјална штета, согласно *Ценовникот на радиодифузерите* за тарифата за секоја испуштена секунда рекламно време која евентуално би ни била одземена, а ни следува и ни е законски загарантирана, согласно Изборниот законик.

ПРИЛОЗИ: Во прилог на овој наш поднесок – како материјални докази – Ви ги доставуваме следниве документи:

- (1) **официјална кореспонденција** (писмено *Известување за основање пратеничка група бр. 08-2789/1 од 2.09.2020*) прибавена од Кабинетот на Претседателот на Собранието на РМ, од која се гледа дека пратеникот Љупчо Пренцов од ГРОМ, во Собранието на РМ, официјално делува во рамки на пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ и Коалицијата „Обнова на Македонија“ – што значи, *de iure* и *de facto*, партијата ГРОМ никако не може да влезе во распределба на пакетот кој е законски резервиран за партии без пратенички групи;
- (2) Принт-скрин од **персоналното досие на пратеникот Љупчо Пренцов** од ГРОМ од официјалниот веб-сајт на Собранието на РМ (www.sobranie.mk) – каде се гледа неговата припадност на Коалицијата „Обнова за Македонија“;
- (3) **Решение од ДИК бр. 09-933/2 за потврдување на Листа на кандидат за претседател** издадена на име на физичкото лице Билјана Ванковска-Цветковска „поддржана од најмалку 10.000 избирачи“ (а не од политичка партија);

Политичка партија Левица
бул. „Јане Сандански“ бр. 113-А/4; Општина Аеродром – 1000 Скопје
Трансакциска с-ка: 300000004515386 – Комерцијална банка
ЕДБ: 4044016512070 | ЕМБС: 7108192
www.levica.mk | contact@levica.mk | тел. 075/375-729

- (4) **Доказ за обезбеден ЕДБ** со назнака „за изборна кампања“ на име (издаден од Централен регистар: *Заклучок + Тековна состојба*);
- (5) **Доказ за отворена посебна трансакциска сметка** со назнака „за изборна кампања“ (*Потврда од Комерцијална банка*);
- (6) **Потврда за упис во Регистарот на вистински сопственици**;
- (7) **Тековна состојба** за вистински сопственик.

Скопје
25.ИИ.2024

Подносител:
ПП ЛЕВИЦА
Застапник по закон / претседател:
проф. д-р Димитар Анасиев
(Пратеник во Собранието на РМ)
